

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาคิดตามผลบังคับมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับสถาบันต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน ความสำเร็จของบัณฑิต ความพึงพอใจในตัวบัณฑิตที่สถาบันผลิตออกไป มีผลย้อนกลับอย่างไร ถึงงานวิจัยที่จะกล่าวต่อไปนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

ในปี พ.ศ. 2510 บุญจิตต์ น ลำเลียง ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจการทำงาน ของบัณฑิตทางการศึกษา ปี พ.ศ. 2510" เพื่อสำรวจอาชีพการรับผิดชอบในหน้าที่การสอน ความเห็นต่อสถานศึกษาที่สำเร็จออกมา และความเห็นต่อหลักสูตรที่ได้ศึกษามากับ บัณฑิต ทางการศึกษาที่สำรวจได้แก่บัณฑิตจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชา การศึกษาประสานมิตร วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน และวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน จำนวน 1,148 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิต ร้อยละ 58 ทำงานนอกเขตภูมิภาค ลำเนา บัณฑิตร้อยละ 90 มีงานประจำทำอยู่แล้ว ร้อยละ 10 ที่เหลือศึกษาต่อเป็นส่วนใหญ่ ในจำนวนบัณฑิตที่ทำงานแล้วทั้งหมดร้อยละ 90 มีอาชีพครู ร้อยละ 36 ทำงานที่เคหะมาก่อน บัณฑิตร้อยละ 30 ท่องการเป็นข้าราชการที่ไม่ใช่ครู ส่วนบัณฑิตที่ท่องเที่ยว เป็นครูมีเพียงร้อยละ 34 เพราะเห็นว่ามีค่านิยมกว้างงานอื่น บัณฑิต ที่เลือกทำงานส่วนตัวคิดว่า เป็นอิสระดี เกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์จากสถานศึกษานั้นพบว่า บัณฑิตนำไปใช้ค่อนข้างมาก มีบัณฑิตบางส่วนร้อยละ 33 ไม่ได้สอนตรงตามสายวิชาที่เรียน วิชาที่ใ้มากที่สุดคือวิชาครู ผู้มีอาชีพครูมีชั่วโมงสอนเฉลี่ย 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เกี่ยวกับ

ความเห็นต่อการจัดหลักสูตร ผู้สอน การบริการ อุปกรณ์ ห้องสมุด อาคารเรียน การบริการและกิจการนอกหลักสูตรของสถาบันนั้น บัณฑิตโดยทั่วไปเห็นว่าค่อนข้างดี ในด้านหลักสูตรบัณฑิตร้อยละ 90 เห็นว่าควรมีการปรับปรุงโดยให้มีการ เพิ่มและลดบางวิชาและ เห็นว่าการปรัจฉานิเทศมีประโยชน์ค่อนข้างมาก¹

ในปี พ.ศ. 2514 วิไลวรรณ เจริญพงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผล การปฏิบัติงานของบัณฑิต คณะครุศาสตร์" เพื่อศึกษาความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบัณฑิต และศึกษาในทัศนของผู้บังคับบัญชา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ศึกษาถึง คุณภาพของบัณฑิตครุศาสตร์เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงาน 6 ด้านคือ ความรู้และความสามารถทางวิชาการ ความสามารถพิเศษ การสอน บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และ ทัศนคติต่ออาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ตอนนักเรียนตรงตามสาขาวิชาและสาย วิชาเอกโท ในอัตราชั่วโมงที่กรมเจ้าสังกัดกำหนด ความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา ไม่มีความสัมพันธ์กันเป็นเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนใหญ่ผู้บังคับบัญชาและบัณฑิต พอใจความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตครุศาสตร์ในแต่ละข้อ แต่ละด้านและโดยส่วนรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05²

¹ บุญจิตต์ ณ ลำเลียง, "การสำรวจการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษาระดับปี พ.ศ. 2510" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต แผนกบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510), หน้า 78-85.

² วิไลวรรณ เจริญพงษ์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตครุศาสตร์," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 44-47.

ในปี พ.ศ. 2515 สันติภาพ กองกาญจนะ ใ้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผล การปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510-2512 ที่ปฏิบัติงาน อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา 9, 10 และ 11" เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่มีต่อบัณฑิต การประเมินค่าตนเองในด้านความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อสถาบันในด้านต่าง ๆ โดยสุ่มตัวอย่าง จากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2510-2512 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา 9, 10 และ 11 จำนวน 315 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตเอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียม การสอนและปรับตัวเข้ากับผู้บังคับบัญชาได้ บัณฑิตเห็นว่าคุณสมบัติความรู้ความสามารถเหมาะสม ในการปฏิบัติงานทั่วไป มีบุคลิกภาพดี ความคิดเห็นต่อสถาบันการศึกษา บัณฑิตเห็นว่ากิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ให้แก่บัณฑิตนั้นมีประโยชน์มากต่อการนำไปใ้ปฏิบัติงาน และควรมีการปรับปรุง ในด้านการเรียนการสอนและบริการบางอย่างให้ทันสมัยขึ้น¹

ในปีเดียวกัน กังหา พูลศิลป์ ใ้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเพื่อติดตามผลผู้สำเร็จ ปรียญการศึกษามัธยมศึกษาเอกชีววิทย จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2508-2515" เพื่อศึกษาลักษณะตัววิชาเอกชีววิทยา การปฏิบัติงานของบัณฑิตและเพื่อทราบข้อ เสนอแนะจากบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตรและการทำงาน โดยสุ่มตัวอย่างจากบัณฑิตที่ทำงานด้วย การศึกษา จำนวน 35 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อนื้อหาวิชาต่าง ๆ ของวิชาเอกชีววิทยานั้นเหมาะสมแล้วเป็นส่วนใหญ่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ สันติภาพ กองกาญจนะ, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510-2512 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยครูใน ภาคการศึกษา 9, 10 และ 11" (ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515), หน้า 162-178.

แต่ต้องการให้เพิ่มเนื้อหาวิชาให้กว้างและลึกซึ้งยิ่งขึ้น และบางวิชาที่ลึกซึ้งเกินไปควรตัดเนื้อหาออกบ้าง ประสบการณ์ด้านการทดลอง บัณฑิตได้นำไปใช้มากถึงร้อยละ 37.25 และปานกลางร้อยละ 33.2 ส่วนจำนวนหน่วยกิตที่เรียนนั้นเหมาะสมแล้วและเห็นว่าหลักสูตรที่เรียนนั้นต่อเนื่องกับพื้นความรู้เดิม การสอนของอาจารย์ใช้การบรรยายมากเกินไป การวัดผลเน้นความจำเป็นส่วนใหญ่ และวัดไม่ครบทุกด้าน ตำราและเอกสารประกอบการเรียนมีน้อย¹

ในปีเดียวกัน ชัยนัต บุญยักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเพื่อติดตามผลผู้สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกฟิสิกส์ของบัณฑิตจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2508-2513" เพื่อศึกษาหลักสูตรวิชาเอกฟิสิกส์ การปฏิบัติงานและเพื่อทราบขอเสนอแนะ เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบัน ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่าควรเพิ่มเนื้อหาบางวิชาให้ลึกซึ้งและกว้างยิ่งขึ้น เครื่องมือทางการทดลองมีไม่เพียงพอ จำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรควรเพิ่มในวิชาทางการทดลอง ส่วนการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานนั้นแต่ละวิชานำไปใช้น้อยต่างกัน ความรู้ทางการทดลองนำไปใช้มากกว่าด้านอื่น ๆ แบบการสอนต่าง ๆ ได้นำไปใช้ปานกลาง กิจกรรมที่ควรเน้นคือการฝึกทำอุปกรณ์ควรมีมากขึ้นในคาบปฏิบัติการทำงานนั้นส่วนใหญ่ เนื่องจากขาดความชำนาญในการสอน อุปกรณ์ในการสอนมีไม่เพียงพอ และความรู้บางอย่างของบัณฑิตไม่ลึกซึ้งพอ²

¹ กงหา พุทธิศิลป์, "การศึกษาเพื่อติดตามผลผู้สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิตวิชาเอกชีววิทยา จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2508-2515" (ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2515), หน้า 81-90.

² ชัยนัต บุญยักษ์, "การศึกษาเพื่อติดตามผลผู้สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิตวิชาเอกฟิสิกส์ จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2508-2513" (ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2515), หน้า 208-225.

ในปี พ.ศ. 2516 ยิงศักดิ์ วัตะสรนิตย์คุณ¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาบัณฑิตตั้งแต่ปีการศึกษา 2510-2512 ที่ปฏิบัติงานครูในโรงเรียนและวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา 2-5" เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตเกี่ยวกับการสอน การนำความรู้ทางคำวิชาการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่าบัณฑิตทางการศึกษาส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอนได้เป็นอย่างดี และความรู้ทางคำวิชาการที่ตนได้รับจากสถาบันเพียงพอแก่การนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิตมีความรู้ความสามารถทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและทักษะบุคลิกอยู่ในเกณฑ์ แต่ตัวบัณฑิตเองเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้และความสามารถในวิชาการศึกษา ความรู้และความสามารถในวิชาพิเศษและวิชาสามัญ บุคลิกภาพทางอาชีพครู และความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานลักษณะนิสัยบางประการ¹

ในปี พ.ศ. 2517 บุญชัย บุญวิรัตน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตปริญญาโทที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรตั้งแต่ปีการศึกษา 2500-2515 : ทักษะคหิของผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน" เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานของมหาบัณฑิต ต่อความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยสุ่มตัวอย่างจากผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต จำนวน 123 คน และผู้ร่วมงานของมหาบัณฑิต จำนวน 132 คน ผลการวิจัยพบว่า ในทัศนคติ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

¹ ยิงศักดิ์ วัตะสรนิตย์คุณ, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510-2512 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา 2-5" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516), หน้า 165-173.

ของผู้บังคับบัญชาเห็นว่าบัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานโดยทั่วไปค่อนข้างดี ในด้านบุคลิกภาพที่เห็นว่าดีในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง การแต่งกาย และมารยาททางเหมาะสมกับกําร เป็นครู ส่วนในด้านหน้าที่รับผิดชอบ ความเห็นในการทำงานและการ เป็นผู้นำอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นกัน ในด้านการผลิตงานทางวิชาการและการจัดกิจกรรมวิชาการนั้นบัณฑิตมีความสามารถปานกลาง ส่วนในทัศนคติของผู้ร่วมงานเห็นว่าบัณฑิตสามารถปฏิบัติงานได้ดี และมีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ก็ การผลิตงานทางวิชาการและความสามารถในการ เป็นผู้นำอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และความสามารถในการจัดกิจกรรมวิชาการมีน้อย¹

ในปี พ.ศ. 2520 สุนิศา ไชยพันธ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลการศึกษาของผู้รับทุนรัฐบาลไทย" เพื่อประเมินว่าโปรแกรมการส่งผู้รับทุนรัฐบาลไทยไปศึกษาต่อต่างประเทศประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีประสิทธิภาพเพียงใด และคำนวณค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรสำหรับผู้รับทุนไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ตลอดจนศึกษาถึงสถานภาพด้าน เพศ - อายุ และภูมิลำเนาของผู้รับทุนรัฐบาลในช่วง 2511-2514 โดยศึกษาจากผู้รับทุนรัฐบาลไทย 254 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. โปรแกรมการส่งผู้รับทุนรัฐบาลไทยไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ แต่ยังไม่มียมีประสิทธิภาพอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือ ยังมีความสูญเปล่าในด้านเวลาที่เรียนซึ่งช้ากว่ากำหนด และการออกก่อนสำเร็จการศึกษาอย่างไรก็ดีความสูญเปล่านั้นแนวโน้มลดลงโดยเฉพาะความสูญเปล่าเนื่องจากการออกก่อนสำเร็จการศึกษา

¹ บุญชัย บุญวิรัตน์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตปริญญาโทที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2500-2515 : ทัศนคติของผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน" (ปริญญาโทแผนกการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517), หน้า 76-89.

2. ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการศึกษาตลอดหลักสูตรในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เป็นเงิน 243,499 บาท และ 298,768 บาท ตามลำดับ

3. ผู้รับทุนรัฐบาลไทยส่วนใหญ่เป็นชายอายุต่ำกว่า 30 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในส่วนกลาง และภูมิภาคพอ ๆ กัน¹

ในปี พ.ศ. 2520 อำนาจ อุดระ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้นำเรื่งการศึกษาระดับปริญญาตรีวิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยครู" เพื่อต้องการทราบผลการปฏิบัติงานในด้านความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับวิชาช่าง และการสอนตลอดจนความคิดเห็นในการปรับปรุงคุณภาพด้านต่าง ๆ จากผู้บังคับบัญชา และผู้นำเรื่งการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ ผลการวิจัยพบว่าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผล การปฏิบัติงานของผู้นำเรื่งการศึกษายู่ในเกณฑ์ดี และเสนอแนะให้ปรับปรุงด้านทักษะและปลูกฝัง ความรับผิดชอบ การจัดบริการโรงฝึกงาน และความรู้ในการทำอุปกรณ์การสอนให้มากขึ้น ส่วนผู้นำเรื่งการศึกษามองเห็นว่าความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของตนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่มีความภูมิใจในอาชีพอยู่ในเกณฑ์สูง และเสนอแนะให้เพิ่มการฝึกงานใหม่ความรู้ ความชำนาญ เพิ่มขึ้น และเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับงานประดิษฐ์และศิลปหัตถกรรม จากการเปรียบเทียบ ผลการปฏิบัติงานของผู้นำเรื่งการศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูง กับผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำ โดยผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ประเมินพบว่าไม่แตกต่างกัน²

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

¹ สุนิศา ไชยนิพนธ์, "การติดตามผลการศึกษาของผู้รับทุนรัฐบาลไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า ๓.

² อำนาจ อุดระ, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้นำเรื่งการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยครู," (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520), หน้า 69-74.

ในปี พ.ศ. 2522 สุนิตย์ แววศักดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู" เพื่อศึกษาทัศนะของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาคือการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ความสามารถพิเศษและมนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพของการเป็นครู การสอน ความต้องการของสังคม และทัศนคติต่อวิชาชีพครู เพื่อทราบขอเสนอแนะจากผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษามและของผู้สำเร็จการศึกษาเองต่อสถาบัน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครูในทัศนะของตนเองและผู้บังคับบัญชาโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนความรู้ความสามารถบุคลิกภาพของการเป็นครู และทัศนคติต่อวิชาชีพครูในทัศนะของตนเองในเกณฑ์สูงกว่าผู้บังคับบัญชาที่มีอายุราชการและวุฒิครูต่างกันไม่แตกต่างกัน ผู้บังคับบัญชาเสนอแนะว่า ควรเพิ่มความรู้ความสามารถอบรม การสนใจใฝ่หาความรู้ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รับผิดชอบงานของตนและส่วนรวม และควรคำนึงถึงการแต่งกาย ทรงผม และการพูดจา

ในปี พ.ศ. 2523 กานดา ลือสุทธิวิบูลย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลการปฏิบัติงานของมหานัดตติค ทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในทัศนะของตนเองและผู้บังคับบัญชา" เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของมหานัดตติคในด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ความรู้ความสามารถพิเศษ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ บุคลิกภาพของนักวิจัย ทัศนะต่อวิชาชีพ และมนุษยสัมพันธ์โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 สุนิตย์ แววศักดิ์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 64-65.

เคยสัมพัทธ์อย่างจางหนานบัณฑิตที่สำเร็จในปีการศึกษา 2517-2521 จำนวน 135 คน และผู้บังคับบัญชาของมหาวิทยาลัยดังกล่าวอีก 135 คน รวมเป็นประชากร 270 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการปฏิบัติงานทุกด้านของมหาวิทยาลัยทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยที่ได้รับเกียรตินิยม เมื่อสำเร็จปริญญาตรีกับมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้รับเกียรตินิยม เมื่อสำเร็จปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นด้านบุคลิกภาพของนักวิจัย ซึ่งกลุ่มที่ได้รับเกียรตินิยม เมื่อสำเร็จปริญญาตรี เห็นว่าตนมีผลการปฏิบัติงานในเกณฑ์สูงกว่า ความเห็นของกลุ่มมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้รับเกียรตินิยมอย่างมีนัยสำคัญ ผลการปฏิบัติงานทุกด้านของมหาวิทยาลัยทางการศึกษาในทัศนะของตนเองระหว่างมหาวิทยาลัยที่มีผลการเรียนดีกับพวกที่มีผลการเรียนใช้ได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยทางการศึกษาในทัศนะของผู้บังคับบัญชาอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าของมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญ ผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยในสาขาวิชาที่ต่างกัน ในทัศนะของตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นด้านบุคลิกภาพของนักวิจัยซึ่งมหาวิทยาลัยสาขาวิชาศึกษาศาสตร์เห็นว่าคุณอยู่ในเกณฑ์สูงกว่ามหาวิทยาลัยสาขาวิชาศิลปและประเพณีผลการศึกษามีนัยสำคัญ¹

ในปีเดียวกัน จันทนา แอสสุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลมหาวิทยาลัยสาขาวิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" เพื่อทราบถึงพัฒนาการและการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาของมหาวิทยาลัยไปใช้ในการทำงานลักษณะงานและประสิทธิภาพของงานใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ทำหน้าที่ในตำแหน่งอาจารย์

¹ กานดา ลือสุทธิวิบูลย์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในทัศนะของตนเองและผู้บังคับบัญชา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523), หน้า 64-66.

มากที่สุด และส่วนใหญ่ทำงานในสังกัดของรัฐบาล มหาวิทยาลัยรอยละ 22.45 ทำหน้าที่บริหาร
ด้านพลศึกษา เหตุที่สนใจให้มหาวิทยาลัยศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมากที่สุดคือ ต้องการหา
ความรู้เพิ่มเติมไปใช้ในการทำงาน การนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการทำงานด้าน
ต่าง ๆ นั้นพบว่า ด้านบริหารและด้านนิเทศในระดับปานกลาง ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ได้ใช้เป็นมาอย่าง ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม ด้านการบริการและความนิยมสัมพันธ์ ส่วนใหญ่
ใช้ในระดั้มาก

ผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัย มีหลายประเภทที่มากที่สุดคือ การจัดหรือร่วมจัด
ประชุมหรือสัมมนาวิชาการ มหาวิทยาลัยเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพมากกว่าสมาคมอื่น ๆ และมีส่วน
ร่วมในการสัมมนาวิชาการของสมาคมมากกว่ากิจกรรมอื่น มหาวิทยาลัยมีโครงการพัฒนาวิชาชีพ
ได้แก่ ด้านการเรียนการสอนรวมถึงการพัฒนาหลักสูตร การเผยแพร่วิชาการ และการบริการ
และการปรับปรุงบุคคลากรพลศึกษา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน
และจัดประสบการณ์โหนดีสรุปปรากฏว่า หลักสูตรควรมีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาผู้เรียน ผู้สอน
และวิธีการจัดประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด

ในปีเดียวกัน จันทนา เญจเทพานันท์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผล
การทำงานของบัณฑิตสาขาการสอนวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตั้งแต่ปีการศึกษา 2517-2521" เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการประกอบอาชีพครู
และเพื่อสำรวจการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาการสอนวิทยาศาสตร์ รวมทั้งข้อเสนอแนะของ

006107

จันทนา แสสุวรรณ, "การติดตามผลมหาวิทยาลัยสาขาวิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 56-60.

บัณฑิตต่อสถาบันการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2517-2521 เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไปมากที่สุด บัณฑิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพครู และสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด บัณฑิตที่ประกอบอาชีพครูเห็นว่าถ้ามีโอกาสเปลี่ยนอาชีพได้ก็จะเปลี่ยน บัณฑิตต่างเพศกันกับการเลือกประกอบอาชีพครูไม่มีความสัมพันธ์กัน ความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ พบว่าโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ยกเว้นความสามารถด้านบุคลิกภาพและทัศนต่ออาชีพครูโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ ขอเสนอแนะของบัณฑิตที่ประกอบอาชีพครู เห็นว่าควรผลิตบัณฑิตสาขาการ สอนวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพดีเพิ่มมากขึ้น และควรปรับปรุงในด้านเนื้อหาวิชาเอกมากที่สุด¹

ในปีเดียวกัน สุวัฒน์ บัววรารมณ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.พลศึกษา) ปีการศึกษา 2516-2521 ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร" เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อบัณฑิต กศ.บ. พลศึกษา และการประเมินค่าตนเองของบัณฑิต กศ.บ. พลศึกษา เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน และวิทยาลัยครู กับสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับความรู้และความเหมาะสมของรายวิชาที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อบัณฑิต และการ

¹ จินตนา เบญจเทพานนท์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาการ สอนวิทยาศาสตร์ คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2517-2521," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 52-54.

ประเมินผลตนเองของบัณฑิตอยู่ในเกณฑ์ ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อบัณฑิตซึ่งมีเพศ และระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน ส่วนหลักสูตรการศึกษาที่ศึกษาต่างกันจะไม่มีผลแตกต่างกัน ในการประเมินตนเองของบัณฑิต ที่มีเพศและระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันประเมินตนเองไม่แตกต่างกัน ส่วนบัณฑิตที่ศึกษาหลักสูตรต่างกันจะประเมินตนเองแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อบัณฑิตและการประเมินตนเองของบัณฑิตจะแตกต่างกัน

ในด้านความรู้และความเหมาะสมของรายวิชาทางพลศึกษาที่ได้ศึกษาจากมหาวิทยาลัย บัณฑิตเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ บัณฑิตที่มีเพศและหลักสูตรการศึกษาต่างกันมีความเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนบัณฑิตที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่างกันจะมีความเห็นต่างกัน เกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชา และการนำรายวิชาเอกไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานบัณฑิตเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ทุกรายวิชา ยกเว้นพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ และเห็นว่ารายวิชาที่มีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้มากที่สุดคือการจัดการแข่งขันกีฬาภายใน¹

งานวิจัยต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1966 นีโคลส์ และ แอสติน (Nichols and Astin) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลเกี่ยวกับความก้าวหน้าของนักศึกษา" เพื่อต้องการทราบเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าและการประสบความสำเร็จในวิชาชีพ สถานภาพปัจจุบันงานกับความสนใจแผนชีวิตในอนาคตและข้อมูลทางด้านประชากรศึกษาบางส่วนเล็กน้อย ตัวอย่างประชากรในการวิจัยนี้คือนักศึกษาในสหรัฐอเมริกาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงของทุกรัฐ โดยพิจารณาจากประกาศนียบัตรในระดับ

¹ สุวัฒน์ บัณฑิต บัณฑิต, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ. พลศึกษา) ปีการศึกษา 2516-2521 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.

มัธยมศึกษาและคะแนนในการสอบเข้าเรียนในวิทยาลัยซึ่งเป็นที่ยอมรับของคณะกรรมการสอบ ตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช 1956-1959 จำนวน 3,106 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บ รวบรวมข้อมูล 3,031 คน และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ 75 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา กลุ่มดังกล่าวสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมากที่สุดในทุก ๆ รุ่น รองลงมาคือระดับปริญญา มหาบัณฑิต และปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตตามลำดับ และน้อยที่สุดต่ำกว่าปริญญาบัณฑิตในด้านการวางแผน การศึกษานั้นมุ่งหวังจะเรียนถึงระดับคุณวุฒิบัณฑิตมากที่สุด สำหรับเพศชายส่วนเพศหญิงมุ่งหวัง ระดับมหาบัณฑิตมากที่สุด ในด้านการทำงานนั้นส่วนใหญ่ทำงานหรือมีสัญญาจ้างในการทำงานเมื่อ ศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัย และส่วนน้อยคือไม่ถึงร้อยละ 1 ที่ยังไม่มีงานทำหรือสัญญาจ้างเลย ในสาขาวิชาที่ศึกษานั้นมีความแตกต่างกันระหว่างชายกับหญิงคือ ชายศึกษาทางวิทยาศาสตร์ กายภาพมากที่สุด หญิงศึกษาทางมนุษยศาสตร์มากที่สุด ส่วนการศึกษาระดับปริญญาโทหรือวิชา เฉพาะนั้นทั้งชายและหญิงศึกษาด้านวิชาการศึกษามากที่สุด การเลือกวิชาในปีในขณะที่เข้าศึกษานั้น นักศึกษาเลือกและหวังทำงานด้านวิจัยมากที่สุดสำหรับนักศึกษาชาย ส่วนนักศึกษาหญิงเลือกงาน สอนหนังสือมากที่สุด และเมื่อติดตามผลหลังสำเร็จการศึกษาปรากฏว่า ชายทำงานด้านวิจัย มากที่สุด และหญิงทำงานด้านการสอนมากที่สุด ในด้านการมีครอบครัวนั้นหญิงมีจำนวนร้อยละ มากกว่าชายรวมทั้งการมีบุตรด้วย¹

ในปี ค.ศ. 1967 ออปเพล (Appel) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โครงการ ฝึกหัดครูมัธยมของวิทยาลัยนอร์ทปาร์ค" เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้นั่งคัมภีร์ชาติที่มีต่อครูมัธยมที่ สำเร็จการศึกษาไปแล้วและประเมินค่าตนเองของผู้สำเร็จการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

¹ Robert C. Nichols and Alexander W. Astin, "Progress of Merit Scholar : An Eight Year Follow-up," The Personnel and Guidance Journal XLIV (March 1966) : 673-681.

โครงการจัดการศึกษาวิชาชีพเหมาะสมสำหรับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาในการสอน แต่มีข้อบกพร่อง
บ้างในด้านวิธีสอน ซึ่งวิทยาลัยควรได้เพิ่มหลักสูตรวิธีสอนเฉพาะให้มากขึ้น และเตรียมการ
ฝึกสอนให้ดีขึ้นปรับปรุงนิสัยการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละคนให้มากขึ้น
กว่าเดิม¹

ในปี ค.ศ. 1969 คอสส (Kauss) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โครงการปริญญาโทของ
มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดเวสเทิร์น" โดยศึกษาจากผู้บังคับบัญชาและผู้สำเร็จการศึกษา ผลการ
วิจัยพบว่า

1. ผู้บังคับบัญชาและผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นร่วมกันว่า มหาวิทยาลัยควร
ปรับปรุงรายวิชาเกี่ยวกับวิธีสอนทางด้านการศึกษาค้นคว้า เน้นทางานปฏิบัติให้มากขึ้น
2. ผู้บังคับบัญชาสวนมากเห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษาตามโครงการนี้มีคุณภาพดี
3. ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าโครงการศึกษามัธยมมีประโยชน์มากกว่าด้านวิชา
การศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา 80 % ประกอบอาชีพครู สรุปแล้วโครงการนี้ควรจะทำเป็นการ
ต่อไปจะต้องปรับปรุงความสามารถทางการสอนในระดับมัธยมศึกษาให้มากกว่าเดิม²

¹ Robert Leonard Appel, "An Evaluation of the Secondary
Teacher Education Program at North Park College Based up on a
Follow-up Study and the Academic Record of the Secondary Teacher
Graduates," Dissertation Abstracts International 28(October 1967) :
1321 A.

² Theodore Rodney Kauss, "An Evaluation of Master of Arts in
Teaching Program of Teacher Education at Northwestern University,"
Dissertation Abstracts International 29(November-January 1968-1969) :
2136-A.

ในปี ค.ศ. 1971 บูธ (Booth) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตาม ผลักุณิบัณฑิต จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยจอร์เจีย" เพื่อสำรวจการประกอบอาชีพและทัศนคติของบัณฑิตที่มีต่อสถานศึกษาของตนเองด้วยการเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า คุณิบัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัย และพอใจในความรู้ด้านวิชาการ แต่เห็นว่าการรู้ความสังคายยังน้อยกว่าเท่าที่ควร พร้อมกับเสนอให้ทางมหาวิทยาลัยส่งเสริมกิจกรรมมากขึ้น ให้มากขึ้น เช่น ให้มีส่วนร่วมในการทำงานกับบุคคลในสายอาชีพ เป็นต้น¹

ในปีเดียวกัน ซังคีส (Sanctis) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลคุณิบัณฑิตทางการศึกษาจากแผนกบริหารการศึกษาระดับการแนะแนวของมหาวิทยาลัยรีทเจอร์ (Rertgers University) มลรัฐนิวเจอร์ซี (New Jersey) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1949-1969" โดยสอบถามความคิดเห็นจากคุณิบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา ผลการวิจัยพบว่าผู้บังคับบัญชาต้องการให้มหาวิทยาลัยสามัคคีและฝึกความเป็นผู้นำ รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคใหม่ ๆ ทางการศึกษา ส่วนคุณิบัณฑิตเห็นว่าควรสนับสนุนวิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนระดับปริญญาเอก เช่น การสัมมนาการศึกษาปัญหาเฉพาะราย การศึกษาค้นคว้าเองและการฝึกงาน และเห็นว่าประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างเรียนในระดับปริญญาเอกมีประโยชน์ต่อการฝึกทักษะและด้านการดำเนินชีวิต เช่น คุณิกับเครื่องมือและวิธีวิจัย ความเข้าใจ รอบเขคในการบริหารงาน และมีโอกาสได้ฝึกทักษะในการบริหารงานทางการศึกษา²

¹ Edward Mcfarland Booth, "A Follow-up Study of Alumni Who Completed Doctoral Programs in the College of Education at the University of Georgia," Dissertation Abstracts International 31 (June 1971) : 6446-A.

² Vincent De Sanctis, "A Follow-up Study of Educational Doctoral Graduate from the Department of Educational Administration and Supervission at Rertgers University, the State University of New Jersey 1949-1969," Dissertation Abstracts International 31 (January 1971) : 3203-A.

ในปี ค.ศ. 1972 รีโนวิช (Renovich) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลผู้สำเร็จปริญญาโทและปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยมาควีสต์ (Marquette University) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960-1970" โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่งไปยังผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา ผลการวิจัยพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดได้รับการบรรจุเข้าทำงานทางด้านการศึกษา และพึงพอใจในตำแหน่งหน้าที่ของตน ส่วนผู้บังคับบัญชามีความเห็นว่าการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาเอกมีคุณภาพสูงกว่าผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาโท¹

ในปี ค.ศ. 1975 เคอเคบี (Kirkeby) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลผู้สำเร็จหลักสูตรปริญญาเอกทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยมอนทานา (Montana University) ระหว่างปี ค.ศ. 1958-1974 จำนวน 119 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่พอใจในโปรแกรมการเรียนระดับปริญญาเอก และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วส่วนใหญ่จะกลับไปทำงานยังที่ทำงานเดิม โดยดำรงตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้นในด้านสาขาที่ศึกษานั้น ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าวิชาชีพนั้นทั่วไปมีประโยชน์มากในขณะที่การวิจัยมีประโยชน์น้อยต่อการทำงาน และเห็นว่าวิธีการสอนที่ดีที่สุดคือการสัมมนา การอภิปราย และการรายงานตามลำดับ²

¹Dennis W. Renovich, "A Study of Graduates and the Graduate Programs in Educational Marquette University Bass on the Follow-up Study of Its. Graduates for Years 1960-1970," Dissertation Abstracts International, 32 (July, 1972) p. 174-A.

²Michael Scott Kirkeby, "A Follow-up Study of the Doctor's Degree Graduates in the School of the Education of the University of Montana," Dissertation Abstracts International 36(January 1975) : 4227-A.